

Spojni glagol

Teorija

Spojni glagol nam omogućuje da izrazimo identitet (npr. *Ono je mačka.*), opis (npr. *Nebo je bilo plavo.*) ili pripadnost skupini (npr. *Rajčice su zapravo voće!*). U japanskom spojni glagol obavlja iste zadaće, ali se, za razliku od hrvatskog glagola *biti*, koristi **samo kao spojni glagol** dok *biti* ima i drugo značenje - *postojati*, *biti prisutan*. Zbog toga ćemo morati paziti kad je glagol *biti* spojni glagol, a kad ima svoje pravo značenje.

Prošlost, neprošlost i negacija

Za razliku od hrvatskog i engleskog, u japanskom postoje samo dva glagolska vremena - prošlo i neprošlo. Budućnost se izražava kontekstom rečenice, kao recimo u hrv. *sutra idem u Japan* - glagol *idem* je zapravo u prezentu, ali zbog riječi *sutra* to shvaćamo kao plan za sutra - budućnost.

Kao i u hrvatskom, glagole možemo negirati. Dok u hrv. za to koristimo pomoćne riječi (npr. *ne vidim*, *nisam jeo...*), u jap. je negacija zapravo nastavak glagola, kao i vrijeme. Osim ova dva, postoji još puno raznih glagolskih oblika koji mijenjaju nastavak glagola, i svi se oni nižu određenim redoslijedom.

Kolokvijalni i pristojni oblik

	neprošlost	prošlost		neprošlost	prošlost
potvrдно	だ	だった		です	でした
negirano	じゃ ¹ ない	じゃ ¹ なかった		では ¹ ありません	では ¹ ありませんでした

Pristojnost

U japanskoj kulturi i jeziku, pristojnost je puno bitnija nego kod nas. Svi predikati (glagoli, pridjevi, im.) imaju svoje pristojne oblike. S prijateljima i obitelji razgovarat ćemo kolokvijalno, ali sa strancima i nadređenima uvijek ćemo koristiti pristojne oblike.

Uočiti ćemo da su kolokvijalni oblici uvijek kraći od pristojnih - što nam dulje treba da nešto kažemo, to pristojnije.

Tema rečenice - čestica は

U hrvatskom jeziku tema je nešto što saznajemo iz sadržaja teksta ili razgovora. U japanskom, tema je gramatički pojam - dio rečenice koji kaže o čemu ta rečenica (a možda i one poslije) govori. Tema se u rečenici označava česticom koja se piše kao は (ha), ali izgovara kao わ (wa)².

Kao što ćemo vidjeti, tema je često (ali ne uvijek) i subjekt japanske rečenice, ali između teme i subjekta postoje velike razlike. Znajući kako reći temu, možemo reći i svoje prve potpune rečenice na japanskom!

¹じゃ je skraćeno od では, a は je zapravo čestica teme. Svo ovo skraćivanje i spajanje dogodilo se davno i danas nije podložno gramatičkim promjenama.

²Uvedeno reformom jezika poslije WW2 radi lakšeg čitanja. Kad bi se pisalo わ, u nekim bi se situacijama imenica i čestica mogle dvoznačno shvatiti kao neki nastavci glagola.

あれは ねこ だ。	<i>Ono je mačka.</i>
それは わたしの かばん だった。	<i>To je bila moja torba.</i>
これは りんご じゃない。	<i>Ovo nije jabuka</i>
あの ひとの なまえは たけし じゃなかった。	<i>Onaj čovjek se nije zvao Takeši.</i>
(dosl. <i>Ime onog čovjeka nije bilo Takeši.</i>)	

Pokušajmo sljedeće rečenice prevesti na japanski:

1. *Ono je moja kuća.*
2. *To nije cvijet.*
3. *Ime ove rijeke je Sava.*

Tema rečenice nije ograničena samo na jednu rečenicu. Ako u sljedećim rečenicama ne promijenimo temu, sugovornik će pretpostaviti da nastavljamo pričati o istoj. Također, ako uopće ne kažemo temu, vrlo je često pretpostaviti da smo mi (わたし) tema.

Subjekt - čestica が

Za razliku od teme, subjekt funkcionira slično kao u hrvatskom - govori točno tko vrši radnju u rečenici. Dok čestica は stavlja naglasak na ono što ćemo reći poslije, čestica が naglašava subjekt kao bitan:

わたしは ねこ だ。	<i>Ja sam mačka.</i>
わたしが ねこ だ。	Ja sam mačka.

Nadovezivanje na kontekst - čestica も

ToDo